

EDITORIAL

El 29 de setembre de 1935 es va constituir a Barcelona el Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM), una organització comunista independent, liderada per dos homes d'un reconegut prestigi en el camp del moviment obrer, com eren Joaquim Maurín i Andreu Nin. El nou partit havia de passar, però, per circumstàncies tràgiques durant la guerra civil, ja que, després dels fets de maig de 1937, esdevinguts a Barcelona, fou sotmès a una àrdua repressió per part del govern republicà i Andreu Nin, el seu màxim dirigent aleshores -Maurín havia estat empresonat des de l'inici de la guerra en el bàndol franquista- fou assassinat. La campanya que va portar a terme l'estalinisme contra el partit -el PCE a nivell espanyol i a Catalunya el PSUC-, presentant-lo com a una organització "trotskista" venuda al feixisme internacional, va contribuir a generar una aureola a l'entorn d'un partit que, a partir d'ara, havia de viure una doble clandestinitat: primer des de juny de 1937, encara en plena guerra, i després de 1939 durant la llarga etapa franquista.

El fet que el 2010 s'hagin acomplert 75 anys d'aquella efemèride, en un moment en què la memòria sobre el partit i sobre allò que va representar lluny d'haver-se dissipat amb el pas del temps, s'ha anat consolidant, ens ha menat a dedicar-hi un número monogràfic d'*Ebre 38*, que hem volgut que tingués una clara perspectiva internacional. D'aquí l'aportació de tres destacats i reconeguts especialistes sobre el partit com són l'anglès Andy Durgan, l'alemany Reiner Tosstorff i la italiana Isabella Lorusso. Les seves aportacions sobre el procés d'unificació entre les dues organitzacions que van formar el POUM -l'Esquerra Comunista i el Bloc Obrer i Camperol-, sobre les penalitats que el partit va patir sota el govern de Juan Negrín, i sobre les dones que van militar-hi, ens apropen a aspectes prou interessants de la seva trajectòria. A banda de l'article que se centra sobre la diversitat en l'origen dels i de les militants del Partit, hem volgut també dedicar un record a un aspecte important, vinculat a la recuperació del patrimoni: la recuperada memòria de Miquel Pedrola -militant de les Joventuts del POUM, mort al front d'Aragó els primers mesos de la guerra- que va quedar gravada a un dels carrers del barri de la Barceloneta, de Barcelona, i que enguany ha estat també restaurada i recuperada.

A banda del monogràfic esmentat i de les seccions habituals, a *Ebre 38* publiquem també un article del professor Paul Preston, membre del consell assessor de la revista, que aporta més llum sobre un dels episodis més controvertits de la guerra civil: els desgraciats esdeveniments que van tenir lloc a Paracuellos del Jarama, prop de Madrid durant els primers mesos de la guerra, en què foren afusellats diversos milers de reclusos de dreta prèviament trets de les presons de Madrid. L'estat de la qüestió que presenta Preston sobre allò que ja se sabia està enriquit per una recerca pròpia que demostra la complicitat institucional -i de persones concretes que les encarnaven- en els luctuosos esdeveniments.

Pelai Pagès i Blanch
Co-director d'*Ebre 38*